

Μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Μεσολογγίου, πεσοῦσης τῆς ἐπαναστάσεως ἐν τῇ Δυτικῇ Ἑλλάδι, ὁ Κιουταχῆς ἐξεστράτευσεν, ὡς εἴρηται, εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα. Ὀδεύων δ' ὑπέταξε τὴν Ἑσπερίαν Λοκρίδα, Φωκίδα, Βοιωτίαν θεῖς καὶ φρουρὰς ὅπως διατηρῆ τὴν συγκοινωνίαν μεταξὺ Ἡπείρου καὶ Δυτικῆς Ἑλλάδος, Θεσσαλίας καὶ Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος καὶ Εὐβοίας καὶ Πελοποννήσου. Ἐνῶ δ' ὑπέτασεν ὁ Κιουταχῆς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, πολλοὶ τῶν ὀπλιταρχῶν ἢ ἀπελπίσαντες μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Μεσολογγίου περὶ τῆς εὐδωδέσεως τῆς ἐπαναστάσεως ἢ ἀναμένοντες κρίσσονας περιστάσεις ὑπεκρίναντο ὑποταγῆν (καπάκια). Ἐκ τούτων ἦσαν οἱ ὀπλιτάρχαι Βαρνακιώτης, Δουβουινιώτης, Ράγκος, Κοντογιάννης, Ἴσκος. Ὁ δὲ κράτιστος στρατηγὸς Γεώργιος Καραϊσκάκης, καίπερ ἀσθενής, ὅσον ἠδύνατο ἀντετάσσετο τοῖς περὶ τὸν Κιουταχῆν διατρέχουσι τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, πέμπων ἀποσπάσματα ἐπαναστατῶν εἰς ἄλλας ἐπικαίρους θέσεις καὶ εἰς τὴν μονὴν Βαρνάκοβαν τῆς Δωρίδος, εἰς ἣν ἐπεμφεν 150 ἐκλεκτοὺς ὑπὸ τοὺς ὀπλιτάρχας Ἰωάννην Φραγγίσταν ἕνα ἐκ τῶν πιστῶν ὀπαδῶν τοῦ περιωνύμου ἀρματωλοῦ Κατσαντώνη καὶ τὸν Καλύβαν ἀδελφὸν τοῦ ἐν Θερμοπύλαις παρὰ τῷ ἥρωϊ Ἀθανασίῳ Διάκῳ φονευθέντος. Ὁ Κιουταχῆς ἐπεμφε κατ' αὐτῶν τὸν περιώνυμον Μουστάμπην καὶ τὸν Κεχαγιάμπην ἡγουμένους πολλῶν Ἀλβανῶν, ὅπως καταλαβόντες τὴν μονὴν ἐνιδρύσωσιν ἐν αὐτῇ φρουράν. Ἄμα δὲ τῇ ἕξ (20 Μαΐου 1826) ἤρξατο ἡ πολιορκία· μάτην δ' ἐφ' ὅλης τῆς ἡμέρας ἠγωνίσθησαν οἱ Ἀλβανοί, ὅπως ἐκπολιορκήσωσι τὴν μονὴν ἀποβαλόντες πολλοὺς νεκροὺς καὶ τραυματίας. Τῇ δὲ νυκτὶ ἐπειράθησαν ἐξ ἐφόδου ὑπὸ τὸ σκότος νὰ εἰσπηδήσωσιν· ἀλλ' ἀπεκρούσθησαν διότι οἱ πολιορκούμενοι διετέλουν δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἀνάπτοντες πυρσοὺς ἐκ ξύλων, ἐξ ὕψωμάτων καὶ ἐκ τῶν φουστανελλῶν αὐτῶν βεβαπτισμένων ἐν ἐλαίῳ πρὸς φωτισμὸν τοῦ περιβάλλου τῆς μονῆς καὶ φυλάττοντες ἄγρυπνοι τὰ μᾶλλον εὐεπίβατα αὐτοῦ, οἱ δὲ μονασταί, ἐν οἷς ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς Κοσμᾶς Θεοχάρης καὶ οἱ ἱερομόναχοι Παρθένιος, Ἀνατόλιος, Ἰωακείμ, Κυπριανὸς καὶ Καλλίστρατος, νῦν μὲν ὑπὸ τὸν ἦχον τοῦ κώδωνος καὶ τῶν σημάτων τοῦ ναοῦ ἐτέλουν παρακλήσεις, νῦν δὲ ἀρπάζοντες τὰ ὄπλα ἔσπευδον εἰς τοὺς προμαχῶνας τοῦ περιβάλλου ἔνθα δεινότεραν ἠπέιλον οἱ πολιορκηταὶ ἐφοδόν. Μάτην δ' ἀποπειραθέντες τὴν νύκτα οἱ πολιορκηταὶ νὰ ἐκπολιορκήσωσιν ἐξ ἐφόδου τὴν μονὴν τῇ ὑστεραίᾳ (21 Μαΐου) κατεσκευάζον ὑπονόμους ἐν κρυπτῷ τοῦ περιβάλλου τῆς μονῆς. Περὶ τὴν ἑσπέραν Ἀλβανὸς τις ἐφώνησεν: « Ὅρε καπετάνιε, ὅποιοι καὶ ἂν εἶσαι μάθε ὅτι τὸ ποντίκι ἐμβῆκεν ἀπὸ κάτω καὶ ἅμα ἔδγη ὁ ἥλιος, δὲν θά μείνη ρου-